

# INHOUD

<b>VOORWOORD</b>	<b>9</b>
<b>1 THEORETISCHE ACHTERGROND</b>	<b>10</b>
1.1 Inleiding	10
1.2 Begripsbepaling	12
1.3 'Zo gaan Sarah en Jerom met elkaar om'	12
1.4 Doelen van de training	13
1.5 Waarom groepslessen en thuiswerkopdrachten?	15
1.6 Het geven van feedback aan kinderen	15
1.7 Waarom groepsbehandeling?	16
<b>2 OPZET VAN DE TRAINING</b>	<b>17</b>
2.1 Trainers	17
2.2 Het inzetten van leerkrachten als trainer	17
2.3 Indicaties voor toelating	18
2.4 Sociale vaardigheden aanleren in de klas	18
2.5 SoVa-map	19
2.6 Functie van de (klassen)poster	19
2.7 Lijst met aandachtspunten	20
2.8 Observatielijst per vaardigheid	20
2.9 Aanmelding voor de training	20
2.10 Tijdpad van de training	21
2.11 Expliciete voordelen van deze training ten opzichte van andere trainingen	22
2.12 Belangrijke punten voor het aanleren, zich eigen maken en generaliseren van sociale vaardigheden	23
<b>3 VOORLICHTINGSBIJEENKOMSTEN</b>	<b>24</b>
3.1 Eerste bijeenkomst	24
3.2 Tweede bijeenkomst	24
3.3 Evaluatiegesprekken	26

## VAARDIGHEDEN

<b>Vaardigheid 1: Kennismaking. Hoe praat je met elkaar?</b>	<b>28</b>
Groepslessen bij vaardigheid 1	31
Thuiswerkopdrachten bij vaardigheid 1	33
Klassenposter 1	35
<b>Vaardigheid 2: Vragen stellen. Het antwoord is 'nee'.</b>	<b>36</b>
<b>Je mag ook 'nee' zeggen</b>	
Groepslessen bij vaardigheid 2.	40
Thuiswerkopdrachten bij vaardigheid 2	43
Klassenposter 2	45
<b>Vaardigheid 3: Samen spelen is geven en nemen</b>	<b>46</b>
Groepslessen bij vaardigheid 3	49
Thuiswerkopdrachten bij vaardigheid 3	51
Klassenposter 3	52
<b>Vaardigheid 4: Samen spelen zonder regels gaat mis</b>	<b>53</b>
Groepslessen bij vaardigheid 4	55
Thuiswerkopdrachten bij vaardigheid 4	57
Klassenposter 4	58
<b>Vaardigheid 5: Hoe vraag ik of ik mee mag spelen?</b>	<b>59</b>
<b>Wat doe ik als ik niet mee mag doen?</b>	
Groepslessen bij vaardigheid 5	62
Thuiswerkopdrachten bij vaardigheid 5	64
Klassenposter 5A	65
Klassenposter 5B	66
<b>Vaardigheid 6: Ik voel me ...</b>	<b>67</b>
Groepslessen bij vaardigheid 6	71
Thuiswerkopdrachten bij vaardigheid 6	73
Klassenposter 6	74
<b>Vaardigheid 7: Complimenten geven en krijgen</b>	<b>75</b>
Groepslessen bij vaardigheid 7	79
Thuiswerkopdrachten bij vaardigheid 7	81
Klassenposter 7	83
<b>Vaardigheid 8: 'Sorry' zeggen</b>	<b>84</b>
Groepslessen bij vaardigheid 8	87
Thuiswerkopdrachten bij vaardigheid 8	90
Klassenposter 8	92

<b>Vaardigheid 9: Pesten en gepest worden</b>	<b>93</b>
Groepslessen bij vaardigheid 9	98
Thuiswerkopdrachten bij vaardigheid 9	100
Klassenposter 9	102
<b>Vaardigheid 10: Omgaan met pestgedrag. Durven zeggen: 'Stop! Dit vind ik niet leuk!'</b>	<b>103</b>
Groepslessen bij vaardigheid 10	107
Thuiswerkopdrachten bij vaardigheid 10	109
Klassenposter 10	111
<b>Vaardigheid 11: Omgaan met kritiek</b>	<b>112</b>
Groepslessen bij vaardigheid 11	115
Thuiswerkopdrachten bij vaardigheid 11	117
Klassenposter 11	119
<b>Afsluitende bijeenkomst</b>	<b>120</b>
Afsluitende brief aan ouders en/of verzorgers en leerkracht(en)	122
<b>BIJLAGEN</b>	
Bijlage 1: Drie manieren van reageren	124
Bijlage 2: Bordspel	125
Bijlage 3: Kaartjes met emoties	127
Bijlage 4: Prenten met basisgevoelens	128
Bijlage 5: Situatiebeschrijvingen	132
Bijlage 6: Herinneringscertificaat training sociale vaardigheden	133
Bijlage 7: Kaartjes met de thema's van de training	134
Bijlage 8: Voorbeeldbrief aan ouders en leerkrachten met informatie over de training	136
Bijlage 9: Vragenlijst voor de selectie van kinderen voor de sociale vaardigheidstraining	139
Bijlage 10: Lijst met aandachtspunten per bijeenkomst	144
Bijlage 11: Observatielijst met aandachtspunten voor rollenspelen	146
Bijlage 12: Aandachtspunten voor de trainers	147
Bijlage 13: Gedragsversterkers	148
Bijlage 14: Uitlokkingssituaties sociale vaardigheden thuis	149
Bijlage 15: Uitlokkingssituaties sociale vaardigheden op school	150
Bijlage 16: Powerpoint-presentatie voorlichting voor ouders en/of leerkrachten	151
Bijlage 17: Observatielijst per bijeenkomst	159
Bijlage 18: Voorbeeldcontract	160
Bijlage 19: Model van een eindverslag	161

Zo gaan Sarah en Jerom met elkaar om  
Sociale vaardigheidstrainingen voor kinderen uit de groepen 5 tot en met 8  
van het basisonderwijs  
Nathalie van Kordelaar & Marianne Schmidt  
ISBN 978 90 6665 803 5  
NUR 847  
© 2007 B.V. Uitgeverij SWP Amsterdam

<b>LITERATUUR</b>	<b>163</b>
<b>OVER DE AUTEURS</b>	<b>166</b>